

Laatijan vika

Muistelen aikaa kauan sitten, ennen kuin aloin laatia ristikoita. Jos jossakin ratkotavassa löytyi jotakin, mitä en tajunnut tai muuten vaikutti oudolta, oli siihen aina valmiina selitys: laatijan vika, onpa laittanut outoja juttuja. Nyt, kun minulla on takana yli 6 000 laadittua ristikkoa, en ole enää yhtä jyrkkä. Tosin tuota luonnehdintaa näkee ja kuulee edelleen, ehkä lähes yhtä paljon kuin ennenkin.

Mietitään hetki: mikä todella on laatijan vika, mikä mahdollisesti ei?

Laatija vastaa aina kaikista virheistään. Kaikki tekevät virheitä, jotkut laatijoista enemmän, jotkut yllättävän vähän. Virhe voi olla kieliopillinen tai tietopuolinen. Valtaosa näistä virheistä syntyy, kun laatija on laiska tarkistamaan faktoja tai uskoo tietävänsä eikä tarkista. Laatijan on aina syytä tarkistaa, jos on pieninkin epäily. Vieläkö tuo kunta on itsenäinen vai onko se liitetty johonkin muuhun? Kuka on vielä naimisissa kenenkään kanssa? Kuka on juuri nyt ministerinä?

Laatija vastaa sanastonsa laadusta. Jokainen laatija tietää, kuinka usein joku ATAR, ARAL tai ANAA pelastaa laadittavan kulman. Pahoille fakkisanoille ei oikeastaan ole puolusteluja. Hankalahko tapaus ovat myös vanhaan agraarisanastoon kuuluvat, pitkälti pois arkikäytöstä tippuneet sanat. Aina

on mahdollista korjata niin laajalta alueelta, että sanaston laatu on priimaa. Laiska laatija hyväksyy helpommin huonot sanat kuin sellainen, joka haluaa pitää laatunsa aina korkeana.

Laatija vastaa valitsemistaan vihjeistä. Tylsät vihjeet on nopeasti kirjattu (NAINEN, JOKI, KARTALLA, SUKUNIMI), mutta niiden ratkaisemisessa ratkojalle tulee yleensä aina plääh-elämyksiä. Viitseliäs laatija onnistuu tekemään valtaosalle vastaussanoista mukavat vihjeet, vaikka laatijana ymmärrän todella hyvin pienen vihjealueen asettamat rajoitukset.

Laatija vastaa ristikoidensa vaikeusasteesta. Hänen pitää osata vihjeiden vaikeuttamisen taito. Hänen pitää osata käyttää vaihtelevasti eri vihjetyypppejä. Hänen pitää ymmärtää eri vihjetyyppien sielunelämä. Hänen pitää osata monipuolinen rakennevihjeiden käyttö. Hänen pitää yrittää koko ajan aistia, millä tavalla ratkojat vastaanottavat erilaiset vihjeet.

Se, että ratkojan taidot eivät riitä täyskoviesten selättämiseen, ei ole laatijan vika. Ratkojan pitäisi olla selvillä mihin hänen kulloisetkin taitonsa riittävät ja valita niiden mukaisia ratkottavia. Hänellä on aina myös mahdollista kehittää omia taitojaan ja sillä tavalla siirtyä eteenpäin. Ratkontataitoja voi kehittää vaikka Ristikkoakatemia ratkojavalmennuksessa, joka voidaan järjestää myös kokonaan etänä ja yhdelle ratkojalle (tai pienelle ryhmälle) räätälöiden.

Antti Skyttä
antti.skytta@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:
www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/